

STANDARDY KOMUNITNÍCH ŠKOL: IMPLEMENTACE V DEVĚTI ZEMÍCH

STANDARDS OF COMMUNITY SCHOOLS: IMPLEMENTING ACROSS NINE COUNTRIES

Viktorová Ida, Lauermann Marek, Smetáčková Irena

Klíčová slova: komunitní škola; standard; implementace; mezinárodní srovnání
Key words: community school; standards; implementation; international comparison

Komunitní školy představují jeden z tradičních modelů organizace vzdělávání, které vychází z blízkého vztahu s lokální komunitou, uplatňuje proinkluzivní principy a v učení využívá názornost spojenou s bezprostředními zkušenostmi v nejbližším prostředí. Zahraniční výzkumy naznačují, že klíčové pedagogické principy, které uplatňují (mimo jiné) komunitní školy, přináší vyšší efektivitu žákovského učení i profesní spokojenost vyučujících (Stockard & Mayberry, 1992; Schneider, 2003). Otázkou však je, zda tyto pedagogické principy školy označované jako komunitní skutečně naplňují. Pro podporu rozvoje komunitních škol byly formulovány Standardy komunitních škol, které definují komplexní sadu pedagogických principů, jejichž souhrnné naplňování odlišuje komunitní školy od ostatních. Posouzení toho, zda škola SKŠ realizuje, může být založeno na objektivních a externích informacích, nebo na sebehodnocení aktérů. V naší studii jsme zvolili druhou cestu.

Označení „komunitní škola“ je využíváno řadou škol, ačkoliv se tyto školy od sebe v mnoha ohledech liší. To může znamenat, že je označení slouží pouze jako „nálepka“, bez reálného následování existujících principů, nebo že výchozí podmínky škol, které zavádějí komunitní principy, se natolik liší, že ve výsledku i pedagogická realita pod hlavičkou „komunitní školy“ silně variuje. Naše studie si kladla za cíl zjistit míru shod a rozdílů mezi 18 školami v 9 zemích, které jsou označovány za komunitní školy. Školy byly porovnávány na základě Standardů komunitních škol (dále jen SKŠ). Vyučující jednotlivých škol hodnotili, nakolik se podle nich daří ve škole naplňovat principy definované v SKŠ. Studie tedy zjišťuje, učitelský konsenzus při hodnocení realizace principů vyplývajících ze SKŠ.

Studie zahrnovala 18 škol z 9 zemí. Školy se označují za komunitní. Sběr dat probíhal prostřednictvím rozhovorů a dotazníku, jehož součástí byla baterie 21 výroků, které byly formulovány na základě Standardů komunitních škol. U každého výroku měli vyučující určit, do jaké míry odpovídá realitě jejich

školy. Baterie tedy ukazuje, nakolik škola podle jejích vyučujících naplňuje SKŠ. Analýza sledovala míru shody mezi hodnocením vyučujících uvnitř každé školy, dále porovnávala výsledky mezi dvěma školami z jedné země a nakonec porovnávala devět zúčastněných zemí. Rozdíly na národní a mezinárodní úrovni byly interpretovány s ohledem na historický kontext, který osvětluje důvody, proč se v některých lokalitách nedaří SKŠ naplňovat.

Studie prokázala, že mezi školami existuje velký rozdíl v míře naplňování principů definovaných Standardy komunitních škol. Uvnitř škol přitom panuje relativně vysoká shoda mezi vyučujícími v hodnocení toho, zda jednotlivé principy jsou či nejsou reálně ve škole realizovány. Rozdíly mezi školami do velké míry korespondují s rozdíly mezi zeměmi či většími regiony a odráží tak kulturní a ekonomicko-politické faktory. Při implementaci univerzálně formulovaných SKŠ je tedy nutné zohledňovat specifika jednotlivých zemí.

Abstract: Community Schools (CS) are found across the globe. They build strong links with parents and a wider community, form partnerships with other agencies to enhance learning provision and offer support to students and their families, to overcome the effects of inequality, and to build a relevant curriculum which would allow skills as well as knowledge to flourish. It is these characteristics, which are encapsulated in the International Quality Standards for Community Schools. Our study was focused on 18 schools across nine countries, which have recently adopted the concept of CS. All teachers fulfilled the questionnaire focused on the evaluation of 21 statements representing the Standards and items referring to professional satisfaction. Interviews with principals and NGOs were conducted too. The study showed that differences among the countries with regard to political, cultural and economic context are higher than differences among the individual schools and within schools.

Literatura/References:

- Schneider, M. (2003). *Linking School Facility Conditions to Teacher Satisfaction and Success*. Washington: National Clearinghouse for Educational Facilities. Available from: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED480552.pdf>
- Stockard, J., & Mayberry, M. (1992). *Effective educational environments*. Newbury: Corwin Press.
- Smetackova, I., & Viktorová, I. (2017). *Study on Implementing the Concept of Community Schools across nine countries. The International Standards for Community Schools: Dissemination of Community Schools Concept - internal project document. MIOS - International association "Interactive open schools"*. Tuzla, Bosnia and Herzegovina.